

Αφιέρωμα

Τεύχος 7
Σεπτέμβρης 1988

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ
ΚΑΙ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ
ΓΕΝΝΑΔΙ 85 109
ΕΛΛΑΔΑ

Συμμετοχή στα κοινά	3
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Η. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	
Πως μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς το παιδί για μια επιτυχημένη εκπαιδευτική ή επαγγελματική εκλογή	6,7
ΧΑΤΖΗΛΑΖΑΡΟΥ ΑΓΑΠΗΤΟΣ	
Μέσα μαζικής ενημέρωσης	8,9
ΡΟΔΟΥΛΑ ΛΟΥΛΟΥΔΑΚΗ	
Γενική ιστορία	10,11,12
ΣΤΑΥΡΟΣ Θ. ΚΑΖΟΥΛΛΗΣ	
Σκληπενές λέξεις	15
ΚΟΥΡΤΗ ΜΑΡΙΑ	
Ασκληπείος 1990	16
Δ.Σ.	
Γράμμα από ένα φίλο	16
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΤΣΙΦΑΚΗΣ	
Νόστος	17
ΣΤΕΡΓΟΣ ΣΤΟΥΠΠΟΣ	
Ενας διακεκριμένος Ασκληπενός	18
Η δική μας παραλία	19
ΣΤΕΡΓΟΥΛΑ ΛΑΖ. ΤΡΕΧΑ	
Αφιερωμένο στο Δυτικό πολιτισμό	27

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Επιλογές	4,5
ΣΤΑΘΗ ΤΣΑΓΚΑΡΟΥΣΙΑΝΟΥ	
Λαϊκή ποίηση	13,14
ΘΕΑΝΩ ΕΓΓΛΕΖΟΥ	
Παρουσίαση θιβλίων	20
ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΣ	
Φωτο...Παρουσιάσεις	21,22,23
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΣΟΦΟΣ	
Μουσική	24,25
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΣΟΦΟΣ	
Ειδήσεις...σχόλια	26

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Περιοδική έκδοση του Μορφωτικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου Ασκληπείου - Ρόδου
Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Παπαβασιλείου Φ. Βασίλης.

Φωτογραφία του εξωφύλλου: Άγιος Αιμιλιανός - Σύμη από τον Παναγιώτη Σακελλαρίδη, με την
ευκαιρία της έκθεσης φωτογραφιών του στη Ροδιακή Έπαυλη στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Φωτογραφία οπισθόφυλλου: Σταμάτης Σοφός

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΡΟΔΙΑΚΕΣ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΤΗΛ. 82738

Συμμετοχή στα κοινά

Ο Σύλλογος «Ξανακτυπά» με μια καινούργια έκδοση, ένα 7ο αφιέρωμα, που για να φθάσει στα χέρια σας προσπάθησαν δύο, τρεις άνθρωποι, όχι ο Σύλλογος αλλά δύο, τρία μέλη του - ότι συνέβει και στα προηγούμενα τεύχη δηλαδή με μια μικρή διαφορά: τους δυο-τρεις ανθρώπους των πρώτων τεύχων τους διαδέχτηκαν κάποιοι άλλοι, αλλά πάλι τρεις είναι στο τέλος, τέλος.

Καθημερινά φθάνουν στα αυτιά μας παράπονα από πολλούς από σας, που έχουν να κάνουν: με την ποικιλία της ύλης, με την ποιότητά της, με το «γιατί δεν το είπατε να γράψουμε» (τη στιγμή που όλοι ξέρουμε ότι το ΑΦΙΕΡΩΜΑ βγαίνει τρεις φορές το χρόνο - Χριστούγεννα, Πάσχα - 15 Αυγούστου), με το ηθικό δίδαγμα που εκπέμπει ένα άρθρο κ.α.

Με αυτό το πρωτοσέλιδο δεν μπορούμε βέβαια να δώσουμε απάντηση σ' όλους αυτούς που διαμαρτύρονται με κάθε τρόπο ή που αδιαφορούν, αλλά μπορούμε να μιλήσουμε για συμμετοχή. Μια λέξη για πολλούς πρωτάκουστη και περιθωριακή. Δεν μπορούμε να έχουμε απαιτήσεις τη στιγμή που μια-δυό φορές στη ζωή μας ή και καθόλου, ασχοληθήκαμε με τα «κοινά» και βγάλαμε στην άκρη τα «προσωπικά μας». Όλοι θέλουμε, αλλά ελάχιστοι προσπαθούμε. Δυστυχώς πρέπει να το παραδεχτούμε, **είμαστε ένα χωριό συντηρητικών** με όλη τη σημασία της λέξης. **Συντηρούμε «τα παλιά»** (ούτε καν από λαογραφική σκοπιά) **και δεν κοιτάμε καθόλου μπροστά. Πρέπει να φροντίσουμε να ανεβάσουμε το επίπεδο μας, να κατακτούμε τη γνώση, αλλά και να τη μεταδίδουμε. Πρέπει μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες χωρίς να θέλουμε να επιβάλλουμε τη δική μας γνώμη, να δημιουργούμε.**

Στο χωριό μας υπάρχει ο Μ.Σ. με μια ιστορία 12 χρόνων. Ο Σύλλογος δεν αντιπροσωπεύει κανένα μας. Μόνο τυπικά το Δ.Σ. και τίποτα παραπάνω. Ο Σύλλογος είναι «απρόσωπος», υπάρχει όταν υπάρχουν και δουλεύουν τα μέλη του. Δεν υπάρχει κάτω απ' αυτές τις συνθήκες που επικρατούν στο χωριό μας. Συνθήκες αδιαφορίας.

Σκοπό έχει ο Σύλλογος (έτσι αόριστα) να προσπαθεί για το καλό. Για να το πετύχει πρέπει κάτι να γίνει με την νεολαία μας. Η νεολαία πρέπει να συνειδητοποιηθεί και να δουλέψει για «τα κοινά», δυστυχώς όμως η νεολαία μας δεν έχει να μας δώσει τίποτα. Ο απρόσωπος Σύλλογος μας πρέπει να κατηγορηθεί (προσοχή να κατηγορηθεί μόνο από τους συνειδητούς) ότι δεν κατάφερε να συνειδητοποιήσει τη νεολαία. Μόνο να παρηγοριέται μπορεί κανείς από κάποιες λαμπρές εξαιρέσεις. Από κάποιους που δεν είχαν την τύχη να παρελάσουν στο πανεπιστήμιο (και να είναι έτσι καταξιωμένοι στην κοινωνία του Ασκληπιείου) αλλά προσφέρουν. Συμμετέχουν.

Βασίλειος Η. Παπαθασιλείου

Επιλογές

Βίαιο Καλοκαίρι

Σε αυτή τη στήλη θα αναδημοσιεύουμε κατά καιρούς διάφορα άρθρα από εφημερίδες, περιοδικά και άλλα έντυπα, που νομίζουμε πως το περιεχόμενό τους «στέκεται» ποιοτικά, κι' ότι προσφέρει γενικότερα στους αναγνώστες μας.

... ΕΝΑ

Το χρήμα δεν έχει ουρανό, ούτε μυρίζει άψινθο στα δωμάτια των δεκαοχτάχρονων. Όμως χρειάζεται. Αλλά ένας άνθρωπος δεν γίνεται να ζει μόνο με χρήμα - χρειάζεται και λίγο ουρανό, και μίαν ανάσα άψινθου για να γλυκαίνει τα όνειρά του.

Στα ξερονήσια του Αιγαίου, οι άνθρωποι χρόνια στερήθηκαν τα βασικά που κάνουν τη ζωή βιώσιμη. Ταλαιπωρήθηκαν σε ξένους τόπους, ξεκληρίστηκαν σε ναυάγια, χάλασαν τα χρόνια τους σε δύσκολα χώματα. Μέσα στη στέρηση βλάστησαν η περηφάνεια τους, τα μελαγχολικά τους τραγούδια, το πείσμα τους, κι ο άφοβος τρόπος που άνοιγαν την πόρτα τους στους αрайούς ταξιδιώτες.

Γύρω η θάλασσα, πάνω τους το φεγγάρι - μοναδική περιουσία.

Ύστερα οι ήρεμοι, στοχαστικοί ταξιδιώτες άρχισαν να χάνονται. Πολλά νέα πρόσωπα εμφανίστηκαν - βιαστικά και κακότροπα - μαγκωμένα στα περίεργα άγχη της πόλης, που ανέμιζαν επιδεικτικά το χρήμα και απαιτούσαν υπηρεσίες, νέες διευθετήσεις του χώρου, επισήμαιναν παραλείψεις, φωτογράφιζαν τη γραφική μιζέρια και έφευγαν το φθινόπωρο, αφήνοντας πίσω τους σκουπίδια, νέες συμπεριφορές και χαρτονομίσματα.

Στην αρχή μίλησαν οι πληγωμένοι εγωισμοί. Οι ασκητικοί νησιώτες (θρεμμένοι με λίγες αλλά βαθιές αρχές αξιοπρέπειας, με πίστεις ριζωμένες που τους βοήθησαν να επιβιώσουν) αρνήθηκαν να γίνουν διασκεδαστές των ελαφρών επισκεπτών τους, φέρθηκαν αφιλόξενα αλλά τίμια, θέλοντας να κρατήσουν στη ζωή τους ένα κέντρο, να μην προδώσουν το παλιό τους πείσμα, και τον τόπο τους.

Αλλά μετά ήρθαν οι συμβιβαστικές προτάσεις. Χλιαρά μαλάκωνε η προσβολή και άρχισε ο υπολογισμός να παίρνει πάνω του.

Και οι στερημένοι άνθρωποι - σαν τα παιδιά μπροστά στο γλυκό - δεν ήξεραν πού να σταματήσουν, πως να βάλουν μέτρο: έχασαν σιγά-σιγά τον τόπο τους, ύστερα τη γαλήνη της καρδιάς τους, και τέλος έχασαν τον εαυτό τους για όλο και παραπάνω χρήμα που δεν γνωρίζανε πως να το χρησιμοποιήσουν.

Οι νέες τους «αξίες» τους στέγνωσαν τον αυθορμητισμό, την περηφάνεια και την αισθαντική ματιά, τους έκοψαν κάθε επαφή με τον τόπο τους, τους έμαθαν «νάρκης τους άλγους δοκιμές» που δεν είχαν ανάγκη - τους έκαναν ξένους μέσα στο σπίτι τους, ξένους μέσα στη ζωή τους.

Επαψαν τέλος να κυκλοφορούν το καλοκαίρι, κάνοντας χώρο στα παράξενα παιδιά που με αλκοόλ και σεξ «έσβηναν» κάθε βράδυ μοντέρνες μελαγχολίες.

Μοιραία και ο τόπος χάλασε: ως και τ' άργια βράχια σκάφτηκαν, το πιο ερημικό ακρογιάλι βρόμιζε, σκεπάστηκαν οι ήχοι των ανέμων και των πουλιών από τους θορύβους, κατοικήθηκαν οι πιο μυστικές γωνιές, λεηλατήθηκαν τα ξεκλήσια, κυριάρχησε το πολύ και το άσχημο σε μια αγκαλιά γης που ήταν άλλοτε μέτρο της ομορφιάς. Απόμειναν να σέρνονται μες στους κατεστραμμένους τόπους-σαν κολασμένοι από την υπαιτιότητα τους - οι απελεύθεροι των πόλεων.

Γύρω η θάλασσα, πάνω τους το φεγγάρι - ποιός έχει μάτια να τα δει;

Και τώρα που κυκλοφορεί το χρήμα άφθονο, πολύ πιο άφθονο από το να ζήσεις με αξιοπρέπεια - τώρα με τι θα ζήσεις, πες μου που δεν υπάρχει λίγος ουρανός και μια ανάσα άσπινθου, για να γλυκάνεις τα όνειρά σου;

Τώρα που η ματιά σου ασκήθηκε να υπολογίζει ακριβώς το φουσκωμένο πορτοφόλι, και το μυαλό σου μηχανεύεται εύκολα τρόπους απάτης - τώρα πού θάβρεις την αθώτητα να φτιάξεις ένα νησιώτικο τραγούδι, τη δύναμη ν' αντέξεις τη μοναξιά του χειμώνα, την αίσθηση από που κρατάς και τι γυρεύεις σ' αυτό το χώμα;

Τώρα που ξέκανες τον τόπο σου για το κέρδος και τον παραπετάνε (οι πλούσιοι ξένοι) σαν τη στυμμένη λεμονόκουπα - τι θ' αγαπήσεις, τι θα τραγουδήσεις και τι θα προσδοκήσεις έξω από μερικές ακόμα θλιβερές ορδές;

Κι ως πότε;

Γιατί το μέλλον από τώρα σκοτεινιάζει: αυτοί που έρχονται στα χαλασμένα σου νησιά, όλο και περισσότερο είναι τσιγκούνηδες στην ψυχή και στην τσέπη. Έρχονται γιατί δεν νιώθουν την απουσία σου, το αδιέξοδο σου, αφού ποτέ δεν σ' «έβλεπαν». Όπως δεν «έβλεπαν» (γι' αυτό και δεν τους λείπουν) την αλλοτινή γαλήνη και τη γυμνή ομορφιά της γης σου.

Εάν οι σκοτεινές προβλέψεις βγουν αληθινές, σύντομα θα βρεθείς ξανά στη θέση του χαμένου. Τότε, αθροίζοντας τις ζημιές και τα κέρδη, ίσως αντιληφθείς ποιά βασική και παλαιά αρχή σου πρόδωσε: το μέτρο!

...ΔΥΟ

«Δεν υπάρχει μόνο το δίκιο του νησιώτη» λέει ο Κ. αφήνοντας το χειρόγραφο στο γραφείο. «Γιατί δεν γράφεις για όλους εμάς που πάμε εκεί τα καλοκαίρια χωρίς καν παρεθλόν και μνήμη, εξαπατημένοι από παντού, βρίσκοντας λίγη απόλαυση στις αναγκαστικές προφάσεις;»

Ναι βέβαια, υπάρχουμε κι εμείς, και είναι νόμιμες (αφού υπάρχουν) κι η θλίψη, κι οι δυσκολίες και οι προφάσεις μας.

Αλλά δεν είναι ανάγκη να τις παραδικαιολογούμε: γιατί, τελικά μας γλυκαίνει ο πόνος και μας εθίζουν οι φτηνές χαρές. Με αλκοόλ, λίγο ρευστό κι ένα κορμί διαθέσιμο απόψε κυλάει μεν η ζωή, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είναι και γλυκιά.

Ούτε πικρή, γιατί αρκετά μυθοποιήθηκε ο κυνισμός και η «καταραμένη» της παραφορά, την ώρα που αυτή απλώς καταναλώνεται δίχως καμιά ποίηση.

Εμείς βέβαια νόμιμοι και σχεδόν αθώοι είμαστε μέσα στη σύγχισή μας - για να μην πω συμπαθητικοί, καθώς στριμώχνουμε τόσο ζωτικότητα σε ξεφτίδια πράξεων. Αλλά ίσως είναι καιρός να γίνουμε και λίγο ειλικρινείς: είναι μικρόψυχες οι απολαύσεις μας ενώ η ψυχή μας διψάει για λίγη γνήσια ομορφιά: οι ευκολίες του ρευστού εύκολα τελειώνουν, οι συρμοί και οι μανίες εύκολα γίνονται μονότονες, οι θύρες της ενόρασης είναι στενές, και το σκέτο σεξ το βαριέσαι δίχως αγάπη.

Στα νησιά, λοιπόν, το καλοκαίρι είτε γιατί μας παραπλανά το φεγγάρι είτε γιατί μας αγκυλώνουν οι συνήθειες μας, όλοι γλεντάμε το λαπάδιασμά μας παρά τη δίψα μας να ανοίξουμε τα μάτια.

Εγώ λέω Κ., ότι είναι καιρός! Δεν θέλω από συγκατάβαση να είναι ωραία η ζωή και τα νησιά γλυκούτσικα. Έχουμε υποκλέψει αρκετά λαθραία χάδια και φιλιά από τη ζωή «που πάντα μας προδίδει».

Χρειαζόμαστε τώρα αληθινά φιλιά - όπως στον κινηματογράφο.

Όσο για τις καταστροφές μας, μιλάμε ψυχραιμότερα... όταν σταθούμε στα πόδια μας και αναλάβουμε ευθύνες...

ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ

...Ημίγυμνος φιλοσοφεί ένας άνθρωπος στην ακροθαλασσιά. Είναι ανάσκελα και βλέπει ένα αρμυρίκι από πάνω του να λυγίζει στην αύρα, μα κάθε που λυγίζει φαίνεται ο ήλιος και τον θαμπώνει. Οι σκέψεις του ελαφρά πετούν γύρω από το δέντρο, ένα πουλί τις τσιμπάει, κι εκείνες ξεφουσκώνοντας κάθονται στο ψηλότερο κλαδί. Οι ολόγυμνοι κολυμβητές τις δείχνουν και γελούν.

Οι σκέψεις λένε: **«Φορέστε κάτι! Να σας το θγάζουν όσοι σας αγαπούν. Και να το θγάζετε όποτε αγαπάτε... φορέστε κάτι. Είναι μακριά η εποχή της αθωότητας - το δέρμα σας είναι διάστικτο από εικόνες. Φορέστε κάτι εικονογραφημένοι άνθρωποι...»**

Στάθη Τσαγκαρουσιάνου
από «Κυριακή Ελευθεροτυπία»

Πως μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς το παιδί για μια επιτυχημένη εκπαιδευτική ή επαγγελματική εκλογή

α) Ο πιο σημαντικός παράγοντας: κλίμα αγάπης, εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Απαραίτητη προϋπόθεση, για να μπορέσουν οι γονείς να βοηθήσουν αποτελεσματικά το παιδί να πάρει τις αποφάσεις του είναι η υπέρψη κλίματος αγάπης, εμπιστοσύνης και σεβασμού ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας ή τουλάχιστον η ύπαρξη στο περιβάλλον του παιδιού ενός ατόμου που το παιδί αγαπά και εμπιστεύεται.

Αυτό το κλίμα χρειάζεται από τα πρώτα στάδια της ζωής του παιδιού. Δεν είναι δηλαδή κάτι που μπορεί να προσφερθεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο σε μια φάση π.χ. την εποχή που παίρνονται οι αποφάσεις οι σχετικές με το μέλλον του.

Το παιδί που μεγαλώνει μέσα σε αρμονικό και δημοκρατικό οικογενειακό κλίμα έχει την ευκαιρία να ωριμάσει και να σχηματίσει την προσωπικότητά του πιο σωστά και με λιγότερο κόπο, παρά αν υπάρχουν προβλήματα μέσα στο σπίτι. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον το παιδί θα έχει συνηθίσει να φέρνει τα προβλήματα του στο σπίτι και θα επιδιώκει να τα συζητά με τους γονείς ή τα μεγαλύτερα αδέρφια του. Αυτό σημαίνει ότι οι μεγαλύτεροι μέσα στο σπίτι, συνήθως ακούνε αυτό που έχει να τους πει το παιδί.

β) Όταν οι προτιμήσεις του παιδιού εναλλάσσονται: θλάπτουν οι δοκιμαστικές «επιλογές»;

Τις περισσότερες φορές από πολύ νωρίς και κάτω από ποικίλες επιδράσεις το παιδί εκφράζει διάφορες επιθυμίες για επαγγέλματα που θα 'θελε να κάνει στο μέλλον, (π.χ. θα γίνω αεροπόρος, ηθοποιός, δάσκαλος, νοσοκόμος κ.τ.λ.) επιθυμίες που μπορεί να 'ναι ανεδαφικές και παροδικές. Όπως αναφέραμε και πριν, καθεμιά απ' αυτές τις «επιλογές» μπορεί να τη διαδεχθεί κάποια άλλη, συχνά άσχετη προς τη προηγούμενη. Όμως γύρω στην εφηβεία οι δηλώσεις που κάνουν τα περισσότερα παιδιά για το επάγγελμα που «διάλεξαν» αρχίζουν να γίνονται πιο ρεαλιστικές και σταθερότερες, άσχετα από το αν συμφωνούν ή όχι με τις επιθυμίες και φιλοδοξίες των γονιών.

γ) Όταν οι φιλοδοξίες φαίνεται να ξεπερνούν τις δυνατότητες: επιμονή ή εγκατάλειψη;

Στην περίπτωση μάλιστα που το παιδί επιμένει για κάποια, «εκλογή» που έκαμε και δείχνει σταθερότητα σ' αυτή, καλό θα είναι να το παρακινήσουν και να το βοηθήσουν οι γονείς να συγκεντρώσει όσο το δυνατόν πιο πολλές πληροφορίες γύρω από το επάγγελμα και την εκπαίδευση που απαιτείται γι' αυτό.

Ακόμα και στην περίπτωση που το παιδί μιλάει για ένα επάγγελμα που απαιτεί σπουδές που κατά τη γνώμη των γονιών είναι πάνω από τις δυνατότητες του, καλό είναι να μην του το αποκλείουν, έστω κι αν η βαθμολογία του σ' αυτή τη φάση είναι χαμηλή. Μπορούν να εξετάσουν μαζί του τι σημαίνει η χαμηλή βαθμολογία και ίσως βρουν ότι δεν σημαίνει κατ' ανάγκη, έλλειψη ικανότητας ή αδυναμία σε όλους τους τομείς. Μπορεί να σημαίνει έλλειψη προσπάθειας ή ενδιαφέροντος από το παιδί. Σ' αυτές τις περιπτώσεις χρειάζεται παρακίνηση να αξιοποιεί τις δυνατότητες του μέσα στο σχολείο και να εντείνει τις προσπάθειές του για καλύτερη επίδοση. Χρειάζεται ακόμη στήριξη στην προσπάθεια αυτή. Η εξασφάλιση ήρεμης οικογενειακής ατμόσφαιρας και μιας ήσυχης γωνιάς δικής του για να μπορεί να συγκεντρώνεται στη μελέτη του είναι στοιχεία που βοηθούν πολύ.

Πάνω απ' όλα βέβαια, το παιδί χρειάζεται βοήθεια να σχηματίσει μια θετική εικόνα για τον εαυτό του. Τυχόν συγκρίσεις με τα αδέρφια του ή με άλλα παιδιά που ίσως έχουν καλύτερες επιδόσεις, όχι μόνο δε βοηθούν στη βελτίωση του παιδιού, αλλά και μπορεί να το εξωθήσουν σε αντίθετη συμπεριφορά. Κι ακόμα, να αποφεύγονται γενικοί αρνητικοί χαρακτηρισμοί (π.χ. όχι «είσαι ψεύτης», αλλά «νομίζω ότι αυτό που λες δεν είναι αλήθεια», όχι «είσαι απρόσεκτος» αλλά «πρόσεχε περισσότερο»). Κι ας μην ξεχνάμε ότι ο έπαινος για οτιδήποτε καταφέρνει το παιδί είναι πολύ πιο αποδοτικός από οποιαδήποτε αρνητική παρατήρηση ή τιμωρία.

Ένας καλός τρόπος αντιμετώπισης αυτών των «επιλογών» του παιδιού είναι να καθίσουμε και να τις συζητήσουμε μαζί του, δηλαδή από που έμαθε για το επάγγελμα αυτό, τι ξέρει για την εκπαίδευση που χρειάζεται να προηγηθεί, για τις δεξιότητες που απαιτεί, τις συνθήκες εξάσκησης του, τις αποδοχές, τις δυνατότητες εξάσκησης του στο μέλλον και γενικά τον τρόπο της ζωής του, το επάγγελμα αυτό συνεπάγεται. Με τη συζήτηση ξεκαθαρίζονται πολλά πράγματα, π.χ. το παιδί μπορεί να καταλάβει ότι το επάγγελμα που μας έλεγε ότι «διάλεξε» δεν συμφωνεί με τον τρόπο ζωής που θα του άρεσε να ζήσει ή ο γονιός μπορεί να παραδεχθεί ότι ο ίδιος έχει ίσως κάποιες προκαταλήψεις για ορισμένα επαγγέλματα. Έτσι αποφεύγονται οι τυχόν συγκρούσεις μεταξύ γονιών και παιδιού, που όταν παρατείνονται, μπορούν να το αποξενώσουν από το οικογενειακό περιβάλλον και να το οδηγήσουν σε ποικίλες εξωτερικές επιδράσεις, ανεξέλεγκτες συχνά και ίσως όχι ωφέλιμες.

δ) Όταν το παιδί δέχεται ή ζητά από τους άλλους να αποφασίσουν για λογαριασμό του: Πως θα το χειριστούμε;

Αυτά στην περίπτωση που το παιδί έχει κάποιες επιθυμίες και φιλοδοξίες που τις εκφράζει. Υπάρχουν όμως, όπως είπαμε και οι περιπτώσεις παιδιών που για διάφορους λόγους δείχνουν αδιαφορία ή δηλώνουν ότι δεν ξέρουν τι θέλουν να κάνουν και ζητούν από τους γονείς, δασκάλους ή και τους φίλους τους να αποφασίσουν για λογαριασμό τους. Αυτό μπορεί να συμβαίνει σε παιδιά που δεν τους δόθηκε η ευκαιρία να αναπτύξουν κίνητρα για σχολική πρόοδο και επαγγελματικές φιλοδοξίες. Τα κορίτσια παρουσιάζουν συχνότερα μια τέτοια συμπεριφορά, γιατί μπορεί η επαγγελματική αποκατάσταση του κοριτσιού να μην απασχολεί την οικογένεια όσο θα έπρεπε, με αποτέλεσμα από τη μικρή κιόλας ηλικία το κοριτσάκι να μην ενθαρρύνεται να ονειρεύεται και να φιλοδοξεί να ασκήσει κάποιο επάγγελμα. Εδώ το έργο είναι πιο δύσκολο, γιατί θα χρειαστεί να δημιουργηθούν ερεθίσματα στο παιδί γύρω από τα διάφορα επαγγέλματα και τις σπουδές που οδηγούν σ' αυτά.

Αφορμές για τέτοιου είδους συζήτηση δεν είναι δύσκολο να βρεθούν. Οι γονείς π.χ. θα μπορούσαν να ξεκινήσουν από το δικό τους επάγγελμα, να συζητήσουν μαζί με το παιδί τα «υπέρ» και τα «κατά» ή να χρησιμοποιήσουν το επάγγελμα κάποιου ατόμου

από το περιβάλλον του παιδιού. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορούν επίσης να δώσουν ευκαιρίες για μια τέτοια συζήτηση. Εκείνο που χρειάζεται το παιδί είναι ένα πλαίσιο σκέψης για την εξέταση των διαφόρων επαγγελμάτων. Αυτό θα το βοηθήσει να καταλάβει ότι μέχρι ενός σημείου το επάγγελμα επηρεάζει ολόκληρο τον τρόπο ζωής. Το επάγγελμα π.χ. καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον τόπο κατοικίας, τον ελεύθερο χρόνο, τις διακοπές, το φιλικό κύκλο κ.τ.λ.

Στην προσπάθεια τους αυτή να ενθαρρύνουν το παιδί να σκεφτεί σοβαρά το μέλλον του, οι γονείς μπορούν να έχουν τη συμπαράσταση του σχολείου και ιδιαίτερα των καθηγητών που εφαρμόζουν το Σχολικό Επαγγελματικό προσανατολισμό.

ε) Ο διάλογος πάντα ξεκαθαρίζει τα πράγματα:

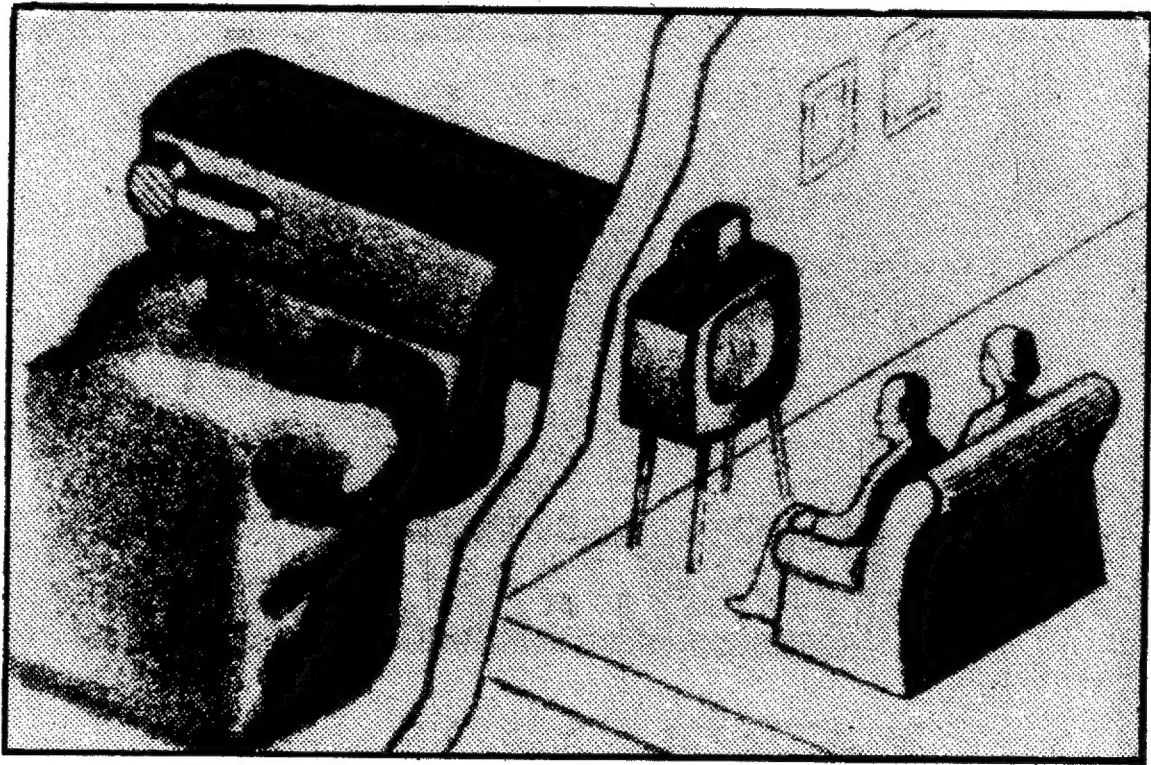
Βέβαια, οι γονείς όχι μόνο δικαιούνται, αλλά και είναι απόλυτα φυσικό να έχουν απόψεις για το τι επιθυμούν να γίνει το παιδί τους. Όμως οι απόψεις αυτές πρέπει πάντα να συζητιούνται. Κάποτε ίσως χρειάζεται να εξετάσουν και οι ίδιοι οι γονείς τον ευατό τους, γιατί άραγε επιμένουν για κάποιο επάγγελμα.

Συμβαίνει κάποτε οι μεγάλοι να προωθούν τις δικές τους φιλοδοξίες μέσα από τα παιδιά τους. Χρειάζεται λοιπόν πολλή προσοχή σ' αυτό. Ούτε επιβάλλουμε κάτι στο παιδί, ούτε απορρίπτουμε χωρίς συζήτηση αυτά που μας προτείνει. Ο διάλογος που γίνεται με καλή θέληση και από τις δύο πλευρές συνήθως συντελεί στο ξεκαθάρισμα των πραγμάτων. Σίγουρα κανένας δεν επιθυμεί περισσότερο από το γονιό την επιτυχία του παιδιού του. Γι' αυτό και κανένας δεν μπορεί να το βοηθήσει αποτελεσματικότερα από τον ίδιο το γονιό.

Μόνο που η βοήθεια πρέπει να είναι έτσι μεθοδευμένη, ώστε και να την αποδέχεται το παιδί, αλλά και πραγματικά να συντελεί στη μελλοντική του ευτυχία.

Χατζηλαζάρου Αγαπητός

Μέσα μαζικής ενημέρωσης

Όταν λέω ότι επικοινωνώ , σημαίνει ότι κάνω κάποιον γνώστη ενός μηνύματος, για να προκαλέσω ένα αποτέλεσμα. Αυτός που δίνει το μήνυμα, λέγεται πομπός κι αυτός που το δέχεται δέκτης.

Όταν ο πομπός ή ο δέκτης είναι μηχανές, η διαδικασία της επικοινωνίας γίνεται υπό την μορφή της πληροφορίας, όταν είναι άνθρωποι, δημιουργείται η πολύπλοκη διαδικασία της ανθρώπινης επικοινωνίας.

Η επικοινωνία είναι ζωτικής σημασίας για τον σύγχρονο κόσμο γιατί παρέχει ενημέρωση δυνατότητες άσκησης επιρροής από κάποιον σε άλλους ανθρώπους, απαλλαγή από την ένταση, κατανόηση και την βάση για την συνεργασία μεταξύ των ατόμων, των

ομάδων, των λαών, με την ανταλλαγή ιδεών, σκέψεων, πληροφοριών κ.λ.π.

Δέκτης ενός μηνύματος μπορεί να είναι ένας άνθρωπος ή πολλοί άνθρωποι ταυτόχρονα ή μεγάλες ομάδες ανθρώπων. Στην τελευταία περίπτωση έχουμε την λεγόμενη μαζική ή συλλογική επικοινωνία.

Τα πιο διαδεδομένα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι ο Τύπος, η Ραδιοφωνία, ο Κινηματογράφος και η τηλεόραση.

Πιο συγκεκριμένα:

Τύπος είναι κάθε προϊόν που προέρχεται από τυπογραφία ή από άλλο μηχανικό, χημικό ή φωτομηχανικό μέσο, με το οποίο παράγεται μεγάλος αριθμός όμοιων αντίτυπων.

Ο τύπος διακρίνεται σε πολλές κατηγορίες:

- 1) Τοπικός τύπος
- 2) Ημερήσιος τύπος
- 3) Εβδομαδιαίος, δισεβδομαδιαίος, μηνιαίος τύπος.
- 4) Εξαρτημένος ιδεολογικά ή κομματικά και ανεξάρτητος τύπος
- 5) Πληροφοριακός τύπος και τύπος έκφρασης γνώμης
- 6) Περιοδικός τύπος και μη περιοδικός τύπος ανάλογα με τον χρόνο έκδοσης.

Περιοδικός τύπος είναι ο τύπος που εκδίδεται συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα π.χ. κάθε μέρα, κάθε εβδομάδα κ.λ.π.

Μη περιοδικός τύπος είναι ο τύπος που εκδίδεται μια φορά (π.χ. ένα βιβλίο) ή σε διαστήματα όχι ορισμένα (π.χ. ένα βιβλίο που ανατυπώθηκε τρεις φορές σε ένα χρόνο γιατί παρουσίαζε μεγάλο ενδιαφέρον). Ο περιοδικός τύπος χωρίζεται σε εφημερίδες και περιοδικά.

Οι εφημερίδες, τα περιοδικά και γενικά τα έντυπα κάθε μορφής, τα οποία προσφέρονται στον αναγνώστη σε ποικιλία σχημάτων και περιεχομένων, διαφέρουν ουσιαστικά από τα αντίστοιχα του παρελθόντος.

Στην εξέλιξη αυτή έχει συμβάλλει η τεράστια τεχνολογική πρόοδος της εποχής μας. Ο σύγχρονος τύπος απέκτησε την παγκοσμιότητα.

Οι πρώτες ελληνικές εφημερίδες εκδόθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια του 18ου αιώνα σε πόλεις διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών, όπου υπήρχαν μεγάλες ελληνικές παροικίες.

Πρώτη εφημερίδα που εκδόθηκε στην Ελλάδα είναι η «**Σάλπιξ Ελληνική**» (1 Αυγούστου 1821, Καλαμάτα).

Μετά την μεταπολίτευση του 1862 εκδόθηκαν πολλές εφημερίδες. Υπολογίζεται ότι εκδίδονταν συνολικά 68 εφημερίδες στην απελευθερωθείσα Ελλάδα και 16 στην υπόδουλη και στο εξωτερικό. Σήμερα εκδίδονται στην Αθήνα 16 καθημερινές πολιτικές και 5 οικονομικές εφημερίδες, όπως και αρκετές αθλητικές, ειδικές, φιλολογικές, επιστημονικές, επαγγελματικές, εβδομαδιαίες κ.τ.λ.

Εφημερίδα είναι κάθε έντυπο που εκδίδεται συνέχεια με τον ίδιο τίτλο καθημερινά ή κατά διαστήματα το πολύ ενός μήνα και περιέχει ύλη πολιτικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος, δηλαδή ειδήσεις, κρίσεις, μελέτες, αναγνώσματα, διαφημίσεις κ.λ.π.

Η εφημερίδα αποτελεί το κύριο όργανο της δημοσιογραφίας, γιατί δεν περιορίζεται σε ξηρή απόδοση των γεγονότων, κρίνει, εκφράζει γνώμες και προσπαθεί να επηρεάσει.

Το κύριο υλικό μιας εφημερίδας είναι η είδηση δηλαδή κάθε πληροφορία την οποία μαθαίνει κάποιος για πρώτη φορά.

Κάθε δημοσιογραφική είδηση πρέπει να είναι επίκαιρη, να παρουσιάζει ενδιαφέρον, να είναι απόλυτα εξακριβωμένη, να είναι ακριβής, σαφής, πλήρης.

Ανάλογα με την πηγή από την οποία προέρχονται οι ειδήσεις χαρακτηρίζονται ως πληροφορίες από επίσημη πηγή, πληροφορίες από αρμόδια πηγή, πληροφορίες από ημι-επίσημη πηγή, πληροφορίες από έγκυρη πηγή.

Μια είδηση δημοσιεύεται όταν είναι έγκυρη και όταν ενδιαφέρει το κοινό για το οποίο προορίζεται.

Μια σύγχρονη εφημερίδα είναι σημαντική επιχείρηση που μπορεί να είναι ανώνυμη εταιρεία, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης κ.λ. και απασχολεί πολλούς συνεργάτες όπως δημοσιογράφους, σκιτσογράφους, διορθωτές, τυπογράφους, διοικητικό προσωπικό κ.λ.

Περιοδικό

Περιοδικό είναι κάθε έντυπο που εκδίδεται τουλάχιστο κατά τριμηνία, σε τακτικές εκδόσεις και το περιεχόμενό του είναι τέτοιο που το διαφοροποιεί από την εφημερίδα.

Σε αντίθεση με την εφημερίδα, που εξαρτάται βασικά από την επικαιρότητα τα δημοσιεύματα του περιοδικού είναι:

Ερμηνευτικά, γιατί ερμηνεύουν και εξηγούν την σημασία των διαφόρων ειδήσεων και τις επιπτώσεις των γεγονότων, που είναι ήδη γνωστά από την ειδησεογραφία των εφημερίδων.

Αναφέρεται σε πιθανό χρόνο κυκλοφορίας του περιοδικού.

Προτρέπουν και βοηθούν τον αναγνώστη να κατανοήσει καλύτερα τα ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος.

Τα περιοδικά μπορούν να καταταγούν σε πολλές κατηγορίες: γενικά, μορφωτικά, θρησκευτικά, επαγγελματικά, τεχνικά, αθλητικά, οικογενειακά, ανδρικά, γυναικεία, νεανικά, ποικίλης ύλης, συνδικαλιστικά κ.λ.

Ροδούλα Λουλουδάκη

Γενική ιστορία

Γύρω στο 1100 - 1250 μ.χ. εμφανίστηκε η πειρατεία στο νησί της Ρόδου και στο Αιγαίο γενικότερα, που ανάγκασε τους κατοίκους να μετακινηθούν νοτιότερα σε κάποια ασφαλέστερη τοποθεσία. Έτσι δημιουργήθηκε το Κιστόρι κοντά στη θάλασσα. Όλοι μας γνωρίζουμε καλά τις ταλαιπωρίες, τις λεηλασίες, τις αιχμαλωσίες ακόμη και το θάνατο που αντιμετώπισαν οι πρόγονοί μας στην προσπάθεια να καθιερωθεί ένα καινούργιο έθνος.

Η τοπογραφία και η ανάγκη για νερό έκαναν επιθυμητή την σημερινή τοποθεσία του χωριού. Υποθέτουμε ότι τα πρώτα σπίτια κτίστηκαν γύρω από την πηγή του νερού σε μια πλευρά που δεν ήταν ορατή από τους θαλασσινούς εισβολείς. Η προφορική παράδοση μας λέει ότι προηγουμένως η γη ήταν ακαλιέργητη και χέρσα. Επίσης στην θέση της σημερινής εκκλησίας υπήρχε ένα μοναστήρι με μοναχούς.

Τα πρώτα σπίτια κτίστηκαν στις όχθες ενός ρυακιού στο τέλος του οποίου υπήρχε ένα πηγάδι. Αυτό το πηγάδι βρισκόταν εκεί που είναι σήμερα η Αγία Παρασκευή και το χρησιμοποιούσαν οι μοναχοί. Η πηγή αργότερα μεταφέρθηκε στην πλατεία που βρίσκεται ο πλάτανος και ξαναμεταφέρθηκε το 1930 στην σημερινή της θέση. Πιστεύεται ότι υπήρχε ακόμη ένα μικρό πηγάδι στο μέρος που βρίσκεται σήμερα στο σπίτι του Λευτέρη Γεωργιά, που τροφοδοτούσε κι αυτό το ρυάκι. Σ' αυτό το ρυάκι που διέσχιζε όλο το χωριό και κατέληγε στο ποτάμι δόθηκαν διάφορα ονόματα απ' τους προγόνους μας. Απ' το σημερινό δημαρχείο ως την σημερινή βρύση ονομάστηκε «σκατιά». Απ' τη βρύση και κάτω ονομάστηκε «χάντακας» (μέχρι και το ποτάμι), έπειτα «καλαμάς» και τελικά «Μάστιχας».

Κάποια δεύτερη προφορική παράδοση λέει ότι στην περιοχή την ονομαζόμενη «Πεϊ» υπήρχε σε κάποια αρχαία περίοδο ένα αρχαίο χωριό. Αυτή η περιοχή βρίσκεται κοντά στον «Ψωρόκαμπο και το Τσιντίλη». Μια μεγάλη διαμάχη, μια διαφορά απόψεων, πάνω σε μια μεταδοτική-μολυσματική ασθένεια, που χτύπησε τους κατοίκους τους χώρισε, αναγκάζοντας ορισμένους να εγκαταλείψουν το χωριό πριν εξαλειφθούν. Μερικοί πήγαν προς νότο ιδρύοντας την Προφίλια. Άλλοι πήγαν στην αντίθετη κατεύθυνση χτίζοντας το δικό μας χωριό.

Υπάρχει όμως μια αβεβαιότητα σχετικά με την ακριβή χρονική περίοδο γιατί τίποτα το ενδεικτικό δεν έχει βρεθεί ανάμεσα στα ερείπια - κάποιο άγαλμα ή κάποιο γραπτό - παρά μόνο σωροί από πέτρες και κατεστραμμένοι τάφοι. Επίσης δεν υπάρχουν γειτονικά αρχαία τοπωνύμια όπου θα μπορούσε να βασιστεί ο ισχυρισμός αυτός.

Λέγεται ότι το 1910 οι κάτοικοι της Προφίλιας βρήκαν στο «Πεϊ» το άγαλμα ενός παιδιού, που τώρα βρίσκεται στο μουσείο Ρόδου. Αν υπάρχει πραγματικά αυτό το άγαλμα είναι μοναδικό μιας και τίποτα πε-

ρισσότερο από ένα κομμάτι μάρμαρο δεν έχει μείνει για να βρεθεί το «Πεϊ».

Η πλησιέστερη αρχαία περιοχή είναι η «Νύμφη» όπου λέγεται ότι υπήρχε ένα «Νυμφέον». Ας σημειωθεί ότι μια παρόμοια περιοχή υπάρχει στη Σάλακο.

Χωρίς να αποκλείεται κατηγορηματικά, στις μέρες μας δεν σώζεται καμιά ένδειξη ούτε σώζεται καμιά ακριβής παράδοση που να σχετίζεται μ' αυτό, εκτός από μερικούς θρύλους. Σ' αυτή την περιοχή που κατάφερα να εντοπίσω με μεγάλη δυσκολία πρόσφατα, δεν υπάρχουν παρά ογκόλιθοι και μερικές παλιές ελιές τριγυρισμένες από πευκόδεντρα και θάμνους.

Ο μόνος λόγος που δεν έχω αποκλείσει την ύπαρξη αυτής της περιοχής είναι ότι ο ποταμός του «Μισόβουνου» ακόμα και στη μεγαλύτερη ξηρασία έχει πάντα νερό σε εκείνο το μέρος. Όπως είναι γνωστό η αρχαία λέξη «Νύμφη» ανήκε στη Θεά του νερού και είναι πιθανό να δόθηκε η ονομασία αυτή προς τιμή της.

Κάποια τρίτη παράδοση λέει ότι στα αρχαία χρόνια στη θέση του παλιού χωριού υπήρχε ένα νοσοκομείο για τους ψυχολιγικά άρρωστους με κατάθλιψη. Αυτό το επαλήθευσε ένας γερμανός αρχαιολόγος, που μένει στην Λίνδο, στους Ασκληπενούς Βασίλη Γιαννά και Φίλιππα Παπαβασιλείου.

Χωρίς αμφιβολία το νοσοκομείο αυτό ήταν τελείως διαφορετικό απ' τα σημερινά και λειτουργούσε με τα μέσα της εποχής εκείνης. Δεν υπήρχαν δηλαδή τμήματα με κρεβάτια κ.τ.λ. αλλά περισσότερο μια κλινική που οι γιατροί προσπαθούσαν να θεραπεύσουν την ασθένεια χρησιμοποιώντας διάφορα βότανα και θεραπείες.

Απ' τη στιγμή που δεν υπήρχε προσωπικό και το νοσοκομείο αποσκοπούσε μόνο στη θεραπεία της ασθένειας, οι ασθενείς συνοδεύονταν από τους συγγενείς τους για να εξυπηρετούν τις ανάγκες τους και να τους προσφέρουν φαγητό. Αυτοί οι άνθρωποι (συγγενείς) έχτισαν τα σπίτια τους γύρω από το νοσοκομείο και σιγά σιγά άρχισαν να καλλιεργούν τη γύρω περιοχή για να μπορέσουν να καλύψουν τις ανάγκες των ασθενών και τις δικές τους. Ορισμένοι έφυγαν μόλις ολοκληρώθηκαν οι θεραπείες. Όμως άλλοι έμειναν και εδραιώθηκαν εκεί λέγοντας ότι τα παλιά τους σπίτια δεν είχαν τίποτα να τους προσφέρουν.

Ο πληθυσμός θα ήταν πολύ μεγαλύτερος παίρνοντας υπόψιν τα παλιά κτίσματα κατά μήκος της περιμέτρου του χωριού. Με το πέρασμα του χρόνου το νοσοκομείο έκλεισε, αλλά ο κόσμος έμεινε και έζησε στο χωριό το οποίο και ονόμασε «Ασκληπείο» προς τιμή του Θεού της Ιατρικής στον οποίο ήταν αφιερωμένο το νοσοκομείο.

Εκτός από αυτά τα σπίτια πολλά άλλα, άγνωστα και μη, υπάρχουν και πιθανόν να στέγασαν τους πρώτους εγκατασταθισμένους. Εάν κάποιος βρεί τις θέ-

σεις στις οποίες λέγεται ότι υπήρξαν αυτά τα σπίτια θα είναι σε θέση να μελετήσει σωρούς από πέτρες και πολύ κοντά σ'αυτά θα βρεί νερό ακόμα και το καλοκαίρι. Τα γνωστότερα το Κιοτάρι και άλλες περιοχές που αναφέρονται, πιθανόν να φιλοξένησαν τους πρώτους κατοίκους του χωριού.

Διάφορα σπίτια, ειδικά προς το τέλος, στον «Κουνιάρ» όπως και πολλά που υπάρχουν ερείπια μέσα στο δάσος μάλλον είχαν κατοικοιθεί από αγρότες. Οπωσδήποτε μπορούμε να βασιστούμε σε αυτό και να πούμε ότι έζησαν εκεί χιλιάδες άνθρωποι, ή ότι αρχαίες πόλεις κείτονταν κάτω από τα ερείπια. Οι άνθρωποι θα ζούσαν στην εξαθλίωση λόγω της φτώχειας και ασταθούς γής για να επιβιώσουν. Φαίνεται ότι πολλές φορές δεν το πετύχαιναν και είτε μετακινόντουσαν εγκαταλείποντας το μέρος είτε χάνονταν λόγω της φτώχειας.

Είναι επίσης πιθανόν ότι πολλά από αυτά τα σπίτια, κατοικούνταν από υπηρέτες στις αρχές του μεσαίωνα, γύρω στο 830 μ.χ. όταν το νησί ήταν υπό την κατοχή των Βενετών και των Βυζαντινών.

Λοιπόν, αυτό είναι το χωριό που γεννηθήκαμε εσύ και γώ, τα αδέρφια και οι αδελφές μας, οι γονείς μου, οι γονείς των γονιών μας, η μητέρα σου και οι γονείς της, μαζί και οι γονείς των γονιών της. Σήμερα πάνω στην κόκκινη γή, με τον «Απλάτανά» της και τον «Κοπανά» της, με το Κάστρο και την Εκκλησία με τα ελαιόδεντρά της, με τον βορειά και τον νοτιά της, με το ποτάμι της και τα «Βατενά» βουνά της, που χιλιотραγουδήθηκαν και τώρα με τα φώτα και τα νερά της, εκεί βρίσκεται το χωριό μας, με του μόνιμους κατοίκους του, περιμένοντας κάθε καλοκαίρι, τα ξενιτε-

μένα παιδιά του, που έρχονται να πάρουν περηφάνεια από αυτό. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, λόγω της απόστασης που το χωρίζε από τα κέντρα, το χωριό ήταν φτωχό απ' την αρχή.

Αλλά και πάλι, ας μην ξεχνάμε πως ανεξάρτητα από την ευρεία περιοχή των 70 τετραγωνικών χιλιομέτρων περίπου, η γύρω περιοχή είναι ορεινή και άγονη. Φυσικά εκείνη την εποχή κανένα από τα γύρω χωριά δεν ήταν πλουσιότερο. Κανένα επίσημο έγγραφο δεν υπάρχει μέχρι και το 1850 που να αναφέρει την καταγωγή των κατοίκων. Αργότερα όμως τα αρχεία της Εκκλησίας αλλά και το ενδιαφέρον των μεταγενέστερων, να γνωρίσουν περισσότερα για τις ρίζες τους, μας άφησαν κάποιες αληθοφανείς πληροφορίες στις οποίες μπορούμε να πιστεύουμε.

Απ' την αρχή οι κάτοικοι του χωριού ήταν νεότεροι Έλληνες. Για κάποιες περιόδους, υπήρξαν επίσης Βενετοί, όπως και Τούρκοι. Κατά τη γνώμη μου ίχνη από αυτούς είναι ορατά πάνω σε πολλούς κατοίκους. Οι Τούρκοι που έμεναν στο χωριό θα είχαν φύγει, αφού πιθανότατα θα κατέληγαν να γίνουν υπηρέτες ή στρατιώτες. Αυτοί που έζησαν στο χωριό, άφησαν τα χνάρια τους δίνοντας κάποια τοπωνύμια που σώζονται μέχρι σήμερα, όπως «Μπαλί», «Μέμι» και «Μουρούνη».

Στο χωριό μας, όπως επίσης και σε άλλα χωριά, ζούσε μέχρι το τέλος της κατοχής, ένας Τούρκος στρατιωτικός με βαθμό Μπέη, ή Αγά, που εκτελούσε χρέη αστυνομικού ή και εφοριακού. Αν και το αρχηγείο του βρισκόταν στην Λίνδο, είναι σίγουρο ότι, συντηρούνταν από τους κατοίκους του χωριού μας

που δούλευαν για λογάριασμό του, ή από τους φόρους που συγκέντρωνε.

Οι πρόγονοί μας, ως άνθρωποι ήταν πρόοι και φιλόξενοι. Ήταν ψηλότεροι από τους κατοίκους των γειτονικών χωριών και λεπτότερης σωματικής κατασκευής από εμάς.

Αυτό σίγουρα οφειλόταν στην σκληρή εργασία που έκαναν και του υποσιτισμού που κράτησε μέχρι και το 1950. Οι πρόγονοί μας σίγουρα δούλευαν σκληρότερα από τους κατοίκους των άλλων χωριών, απ' τη στιγμή που χρειαζόταν περισσότερη δουλειά για να βγάλουν το ψωμί τους απ' την άγονη και σκληρή γη του χωριού μας.

Απ' τα διάφορα παλιά σπίτια που μπορεί κανείς να δει, σε όλο το Ασκληπειό, πρέπει να συμπεράνουμε ότι οι άνθρωποι που Ασκληπειού ήταν πολύ εργατικοί. Μεγάλης σημασίας ήταν η γενειά του 1850-1960. Μέχρι το τέλος του τελευταίου αιώνα το χωριό μας ήταν το «κύριο» χωριό της γύρω περιοχής.

Οι πρόγονοι μας, φαίνεται πως ήταν αρκετά έξυπνοι. Αυτό αποδικνύεται από τον αριθμό των τεχνιτών, των επιχειρηματιών, των επιστημόνων, και των άλλων μορφωμένων ατόμων που έβγαλε το χωριό μας σε σχέση με τα γειτονικά χωριά.

Για μερικούς αιώνες η φύση των ανθρώπων, ήταν η ίδια. Μόνο κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 χρόνων έχει αλλάξει κάπως. Ίχνη από ταλαιπωρίες και σκλαβιά του τελευταίου αιώνα είναι ακόμα βαθιά ριζωμένα στους απογόνους, που άντεξαν από το 1310, όταν το νησί καταλήφθηκε από τους Βενετούς μέχρι το 1945, όταν ξαναποκτήθηκε η ελευθερία. Γι' αυτό και σήμερα, στη φύση των νεότερων γενεών μπορεί κανείς να παρατηρήσει ενδείξεις φτώχειας και κάποιου είδους έμφυτης συγκράτησης που τείνει προς την ντροπαλότητα. Τα χρόνια της δουλείας μας έκαναν διστακτικούς, ταπεινούς, μετριοπαθείς και συντηρητικούς που συγκρινόμενοι με τους άλλους Έλληνες δεν ήταν καθόλου ριψοκίνδυνοι. Φυσικά όπως και νά'χει ο χρόνος θα εξαλείψει αυτά τα κατάλοιπα της συνεχούς κατοχής του τόπου μας. Αυτά τα χαρακτηριστικά, ισχύουν και για τους άλλους Ροδίτες, απ' τη στιγμή που σχεδόν όλα τα χωριά ήταν στην ίδια μοίρα.

Χωρίς να παίρνουμε υπόψη μας, μερικές γενετικές ασθένειες, οι σημερινοί χωριανοί είναι δραστήριοι και σχετικά υγιείς άνθρωποι σε σύγκριση με κατοίκους άλλων χωριών. Επίσης το χωριό μας, ξεχωρίζει για την μακροζωία των κατοίκων του. Μέχρι το 1950 ο μέσος όρος ζωής ήταν τα 60-65 χρόνια, (σε σύγκριση με τα 50-60 άλλων εποχών) που οφείλεται στον καθαρό μας αέρα και το καλό ξερό μας κλίμα. Λόγω της χοντλής σωματικής κατασκευής τους, οι άνθρωποι φαίνονταν, να γερνάνε γρήγορα, αλλά εκτός από αυτό, δούλευαν και σκληρά μέχρι το τέλος της ζωής τους, με απaráμιλλο ζήλο και ενθουσιασμό.

Τα ερείπια μέσα και έξω απ' το χωριό, που έχουν σχεδόν ιδοπεδωθεί τώρα, έχουν κτιστεί και κατοικούνταν από τους πιο ηλικιωμένους του χωριού. Το κτίσιμο δε αυτών των σπιτιών θεωρείτο εύκολη και βοηθητική δουλειά.

Όμως ο καθένας στο χωριό, άνδρες, γυναίκες, νέοι και γέροι δούλευαν σκληρά για την πρόοδο. Φυσικά ακόμη και ο παπάς και ο δάσκαλος ήταν υποχρεωμένα να δουλεύουν την γη αφόσον οι μισθοί τους ήταν πενιχροί. Δεν υπήρχε αγορά στο Ασκληπειό ούτε και στα γειτονικά χωριά εφόσον δεν υπήρχαν τα στοιχειώδη μέσα για να μπορούν να εμπορεύονται τα προϊόντα τους.

Αν και η ομιλούμενη γλώσσα (Σκληπενή διάλεκτος) δεν έχει αλλάξει εδώ και μερικούς αιώνες, τα τελευταία 30 χρόνια άλλαξε και εμπλουτίστηκε με καινούργιες λέξεις και φράσεις. Σήμερα είναι πολύ δύσκολο να ακούσεις, έστω και από τους ηλικιωμένους χωριανούς τα παλιά γνήσια Σκληπενά γιατί έχουν δεχθεί επιδράσεις από τα Ιταλικά και τις σύγχρονες ελληνικές φράσεις.

Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται ακόμα και στους ξενιτεμένους χωριανούς, ιδιαίτερα σ' αυτούς που μετανάστευσαν πριν από την απελευθέρωση.

Κάποτε άκουσα μια συζήτηση σ' αυτή την υπέροχη Σκληπενή διάλεκτο μεταξύ του Γιάννη Σανιου και του Σπύρου του Καρπάθιου που μου θύμισαν τους Ελβετούς που προσπατεύουν τα γλωσσικά χαρακτηριστικά τους σαν τα μάτια τους. Ευτυχώς όμως μπορούμε να πούμε ότι ακόμα και σήμερα οι νέοι άνθρωποι προσπαθούν να μιλούν και να διατηρούν την διάλεκτο όσο μπορούν με πρώτο τον Θαρρενό Κούρτη και κάποιους δασκάλους κατά την διάρκεια των διακοπών τους, όσο τους το επιτρέπει το επάγγελμα τους. Πολλοί άλλοι όμως, ίσως χωρίς να το θέλουν άλλαξαν τόσο πολύ τον τρόπο ομιλίας τους ώστε να υπάρχει αμφιβολία για το αν στις συνομιλίες του διακρίνονται Σκληπενές ρίζες.

Σταύρος Θ. Καζούλλης
Brisbane Αυστραλίας

Νόστος

– Ο ξένος εις την ξενητείά σαν το πουλί γυρίζει, σαν τον βασιλικό ανθεί μα όμως δεν μυρίζει.

– Η ξενητείά έχει θέατρα, χίλιους κινηματογράφους, μα δεν αξίζουν τίποτα μπρός στου Ασκληπείου τους θράχους.

Με αυτά και πολλά άλλα τραγούδια εκδήλωσαν τον πόθο και την λαχτάρα της στέρησης του τόπου οι πρώτοι μας ξενιτεμένοι, αυτοί που έφυγαν πριν τον πόλεμο. Όπως όλοι γνωρίζουμε τόσο οι οικονομικοί παράγοντες όσο και τα μέσα συγκοινωνίας τους καθήλωναν εκεί για πολλά χρόνια ή και για ολόκληρη τη ζωή τους.

Όπως αναφέρω και στο βιβλίο μου, λεπτομερώς, από το 1946, το νέο μεταναστευτικό ρεύμα που ακολούθησε, αφύπνισε τα ξενιτεμένα μας αδέρφια που με τον πόλεμο λησμόνησαν και άρχισε η επιστροφή.

«Νόστος», δειλά στην αρχή με κάποιον γέροντα συνταξιούχο, για να φτάσουμε στη μεγάλη απόφαση των τολμηρών νέων που επέστρεψαν με τις οικογένειές τους. Και μάλιστα όχι μόνον οι οικονομικά εξασφαλισμένοι μα και παιδιά με νιάτα, δύναμη και θέληση να δουλέψουν και να ζήσουν στον τόπο. Ειλικρινά τα χαίρομαι και τα αγαπώ αυτά τα παιδιά με όλη τη ψυχή μου γιατί πράγματι εκτός από τη μεγαλύτερη δυσκολία στη προσαρμογή του νέου τρόπου ζωής συνάντησαν και τη δυσκολία να βρούν δουλειά και να κερδίσουν τα πρώτα χρήματα μπροστά στην αδιαφορία των χωριανών και των φορέων ιδιαίτερα (κοινότητας, εκκλησία) κ.λ.π.

Μπόρεσαν όμως οι περισσότεροι να παραμείνουν ίσως οι τολμηρότεροι ενώ άλλοι επέστρεψαν πίσω πικραμένοι γιατί εκείνη την εποχή τα πάντα ήταν βαρειά και δύσκολα.

Σήμερα αγαπημένε μου αδερφέ ξενιτεμένε ανοίγετε ένα μικρό φως στον ορίζοντα του τόπου, το Κιοτάρι. Σήμερα αισιοδοξώ και ελπίζω να αλλάξει τον ρυθμό του τόπου η παραλία μας αυτή η όμορφη Σκληπενή θάλασσά μας, ο γιαλός μας με το Κιοτάρι μας το γαλούνι με τη βίγλα του με όλες αυτές τις μουσικές ομορφιές του που αποδείχτηκαν οι πρώτες στο νησί.

Έτσι λοιπόν αγαπημένε μου χωριανέ τα λεφτά σου να τα επενδύσεις στα σίγουρα, εσύ που η ξενητείά σου είναι βαρειά, να δουλέψεις λιγότερο και να ζήσης καλύτερα. Εσύ

χωριανέ που ίσως τον τόπο νοσταλγείς να μάς επισκεφτείς να τακτοποιήσεις τα χωράφια σου με σκοπό να τα εκμεταλευτείς εσύ ή τα παιδιά σου. «Δεν πρέπει όμως να τα πουλήσεις να τα κάνεις λίρες και φλουριά» και να τα πάρεις μαζί σου στα ξένα όπως δυστυχώς ορισμένοι άρχισαν να κάνουν, να πουλάνε τη γή των προγόνων τους.

Εμείς οι χωριανοί οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού ας προσπαθήσουμε να ενημερώσουμε τα αδέρφια μας για το θέμα αυτό γιατί το κακό προχωρά και η χρήσιμη γη αποσπάται από την εκκλησία.

Σχετικά δε με το Κιοτάρι και την παραλία μας θα γράψω σ'ένα από τα επόμενα τεύχη του περιοδικού.

Ευχαριστώ
Στέργος Στούππος

Υ.Γ. Το θέμα αυτό το έγραψα μετά από παράκληση του φίλου μου Γιάννη Καραγεωργίου.

Ένας διακεκριμένος Ασκληπιένος

Αυτό το κείμενο είναι μεταφρασμένο και ανατυπωμένο από Αυστραλιανή εφημερίδα. ΝΟΜΙΚΟΣ ΟΜΙΛΗΤΗΣ ΠΕΡΝΕΙ ΤΟ ΟΑΜ (Μετάλλιο του Τάγματος Αυστραλίας)

Απενεμήθει το μετάλλιο ΟΑΜ στον κ. Στηβ Κάρρας, (Καραγεωργίου Στέργος) για τις υπηρεσίες που πρόσφερε στην κοινότητα Αλλοδαπών και ιδιαίτερα στην Ελληνική. Ο κ. Κάρρας ο οποίος είναι μέλος του Νομικού Επιτελείου από το τέλος του 1984, έχει ιστορικό στην εξυπηρέτηση της Αλλοδαπής Κοινότητας της Queensland και της Βόρειας περιοχής της Northern Territory.

Είναι αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Ομοσπονδιακής Ομογενειακής Κοινότητας Αυστραλίας και Πρόεδρος της Ομογενειακής Κοινότητας της Queensland.

Το προηγούμενο έτος ήταν μέλος της Ομοσπονδιακής Κυβερνητικής Επιτροπής η οποία εμελέτησε τα προβλήματα των Αλλοδαπών και άλλα προγράμματα, υπηρεσίες της Αυστραλίας, για λογαριασμό του υπουργείου Αλλοδαπών και της Ομογένειας.

Είναι γιος Ελλήνων μεταναστών και γεννήθηκε το 1944 στο Birkdale κοντά στο Wellington Point, όπου ο πατέρας του εργαζετο ως γεωργός, προερχόμενος από αγροτικό χωριό της Ελλάδος.

Ανάμεσα στα έτη 1976 και 1983 εργάστηκε ως δικηγόρος στον Norty Territory όπου και διετέλεσε, επίτιμος Πρόξενος της Ελλάδος για 6 και μισό έτη και επίτιμος δικηγόρος για την Ελληνική Κοινότητα.

Επίσης ήταν μέλος του Συμβουλίου Μεταναστών, ασφαλείας δρόμων και του Νοσοκομείου Darwin, Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής για την καταπολέμηση του καρκίνου και Δ/ντής του Ν.Τ. ασφαλείας, παιδικών ατυχημάτων.

Εις το Brisbary είναι βασικό στέλεχος της Ελληνικής Κοινότητας δια μέσου των Οργανώσεων της, όπως η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα του Αγ. Γεωργίου, Πανροδιακός Σύλλογος «ο Κολοσσός» και του Συλλόγου Ασκληπιείου.

Από μικρή ηλικία είχε ενδιαφέρον για τα προβλήματα των αλλοδαπών, της μόρφω-

Mr. Steve Karas

σης και της Ομογένειας αφού έπρεπε να μεταφράζει και να εξηγεί για τους γονείς του, συγγενών του και άλλων αλλοδαπών.

«Πάντοτε είχα ιδιαίτερη συμπάθεια για τους μετανάστες και προπάντων για εκείνους που δεν γνωρίζουν την Αγγλική γλώσσα»

Ο κ. Κάρρας μας λέει ότι χάρηκε πολύ για το ΟΑΜ μετάλλιο όμως αισθάνεται ότι η τιμή πρέπει να μοιρασθεί στην οικογένεια του και φίλους του που τον υποστήριξαν και υπέφεραν κάθε φορά που απουσίαζε.

Το παραπάνω κείμενο μετέφρασε
ο κ. Σταύρος Ματσάγγος

Η δική μας παραλία

Το πανέμορφο Κιοτάρι είναι δικό μας και το ξέρουμε. Η Παναγιά η Κιοταρενή κι' αυτή δική μας, κι' ο Τρίτος και το Γαλούνι και το Νησί. Κι' αυτά δικά μας. Θα εξακολουθήσουν όμως να είναι δικά μας σε πέντε χρόνια; Θα είναι το ίδιο όμορφα το ίδιο καθαρά; Θα μπορούμε να κάνουμε βόλτες στην παραλία το ίδιο αμέριμνα όπως τώρα;

Σίγουρα κι' εσείς θα έχετε αναρωτηθεί για το ποιό θα είναι το μέλλον του Κιοταριού. Και σίγουρα οι περισσότεροι θα σκέπτεστε ίσως όπως και γώ τώρα που το Κιοτάρι μας έχει αρχίσει ν' αλλάζει μορφή απ' τα διάφορα τουριστικά έργα που γίνονται κι' απ' τους τουρίστες που αρχίζουν να το «ανακαλύπτουν». Επίσης σίγουρο είναι ότι δεν θα θέλατε να φτάσει το Κιοτάρι την κατάντια ορισμένων άλλων παραθεριστικών κέντρων που η ομορφιά του τοπίου τους χάνεται απ' τον πολύ κόσμο, τη φασαρία και τα τεράστια αντιαισθητικά κτίρια.

Οι περισσότεροι έχουμε κάποιο κομμάτι γης που προσφέρεται για τουριστική αξιοποίηση και φυσικά μας δίνει πολλή χαρά το γεγονός ότι μπορούμε πλέον να κερδίσουμε χρήματα μέσα στον ίδιο μας τον τόπο.

Όσο υπέροχο όμως φαίνεται αυτό, άλλο τόσο επικίνδυνο είναι. Τα καλά και τα κακά του τουρισμού - αυτά που είναι φανερά τουλάχιστον - είναι γνωστά σε όλους μας. Αυτά που θέλω εγώ να επισημάνω είναι να προστατέψουμε το Κιοτάρι μας, κι εμάς του ίδιους απ' τα κακά, όπως: η πυκνή ανοικοδόμηση, τα άσχετα με το περιβάλλον κτίρια η κάλυψη των δρόμων με τσιμέντο - όπως στο χωριό - η έλλειψη πράσινου, η ρύπανση του τοπίου και της θάλασσας απ' τις επιχειρήσεις και τον κόσμο.

Αυτή όμως είναι μόνο η μία όψη των κακών. Η άλλη όψη - και η σημαντικότερη για μένα - είναι ο κίνδυνος να απορροφηθεί ο κόσμος μας απ' τον τουρισμό. Ν' αρχίσει να παρατά το χωριό, τα χωράφια, τ' αμπέλια και τις άλλες απασχολήσεις, στο βωμό του τουρισμού. Να επενδύει όλα του τα όνειρα στο κτίσιμο μιας πανσιόν, στο άνοιγμα ενός σουβλατζίδικου και πάει λέγοντας. Όχι πως αυτά τα επαγγέλματα είναι χαμηλής στάθμης είτε ανάξια λόγου. Καθόλου. Απλά φοβάμαι μήπως με την προοπτική της τουριστικής ανάπτυξης μπορεί να σταματήσει η πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη του χωριού, να αναπτυχθούν διχόνοιες, ζήλιες

και διαμάχες στον κόσμο και να τον μετατρέψουν σε ρομπότ παραγωγής χρημάτων. Να τον κάνουν να ξεχάσει τη θρησκεία του, τα ιδανικά του, τις αξίες της ζωής του τη μόρφωσή του. Έπειτα τι θα γίνει αν για κάποιους λόγους δεν πάει καλά ο τουρισμός στο νησί; Να βρεθούν χρεωκοπημένοι και άνεργοι όσοι ασχολήθηκαν με τον τουρισμό; Αυτό θα ήταν δυστυχία, γιατί ομολογουμένως η έλλειψη χρημάτων μπορεί να κάνει πολλούς τομείς της ζωής να μείνουν πίσω.

Γι' αυτό καλό είναι να επενδύουμε στην παραλία μας και τα αγαθά της, κι' επίσης καλύτερο να φυλάξουμε τα νώτα μας. Ας μην αφήσουμε το χωριό μας να μαραζώσει και την παραλία μας να γίνει ξένη κι απρόσιτη. Ας πούμε όχι στις διάφορες προτάσεις που τους λείπει η ποιότητα κι ο σεβασμός για τον τόπο μας.

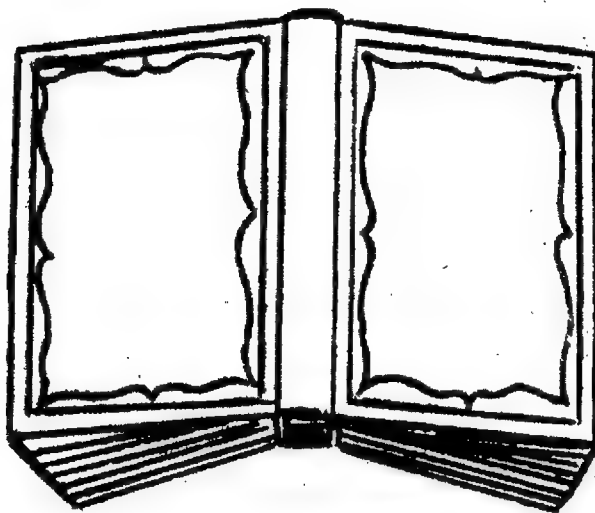
Στεργούλα Λαζ. Τρέχα

Υστερόγραφο:

Προς όλους τους συγχωριανούς ξενιτεμένους και μη.

Γράψτε μας τις σκέψεις και τις προτάσεις σας για το Κιοτάρι. Το μέλλον του είναι ευθύνη όλων μας, όχι μόνο των διοικούντων.

Παρουσίαση Βιβλίων

Κάρολος Κουν

«Κάνουμε θέατρο για τη ψυχή μας»

εκδ. «Καστανιώτης» 1987

Στη μνήμη του Κ. Κουν κυκλοφόρησε την περασμένη χρονιά ένα σημαντικό βιβλίο με σκόρπια κείμενά του μαζεμένα σε μια πολύ καλή και επιμελημένη έκδοση. Με την βαθιά στοχαστική σκέψη του μας φέρνει πιο κοντά στη ζωή και το έργο του, γνωρίζοντάς μας καλύτερα, πράγματα και καταστάσεις που πέρασε αλλά και σκέψεις, ιδέες και απόψεις, για τη ζωή, την τέχνη, τον άνθρωπο και όχι μόνο γι' αυτά. Ένα βιβλίο μοναδικό σε αξία που αξίζει να διαβαστεί σαν συμπλήρωμα του θεατρικού του έργου.

«Το πλήθος»

Ανδρέας Φραγκιάς

εκδ. «Κέδρος»

Μέσα απ' την πυκνή γραφή του Α. Φραγκιά βγαίνει σε όλο της το μεγαλείο η καθημερινή γεμάτη άγχος, φόβο και ανασφάλεια ζωή των κατοίκων της μεγαλούπολης. Σπίτια και άνθρωποι, πράγματα και καταστάσεις γίνονται ένα, ιδοπεδωμένοι από ένα ξέφρενο τρόπο ζωής δίχως διέξοδο.

«Το πλήθος», ένα βιβλίο σατυρικό, γραμμένο από έναν καταξιωμένο συγγραφέα που ζει σε μια μεγαλούπολη.

Το θολάφι

Νίκος Κασδάγλης

εκδ. «Στιγμή» 1987

Το τελευταίο και ίσως ένα απ' τα καλύτερα βιβλία του Ν. Κασδάγλη είναι «το θολάφι». Μικρό σε όγκο, τολμηρό σε σκέψη, πραγματεύεται ένα θέμα που λίγοι Έλληνες λογοτέχνες έχουν πιάσει. Την τρομοκρατία. Μέσα απ' την μικρή αυτή νουβέλα ο Ν. Κ. προσπαθεί να ψυχογραφήσει ενέργειες και καταστάσεις εμπνευσμένες από πραγματικά γεγονότα που συχνά-πυκνά συγκλονίζουν την Ελληνική κοινωνία δημιουργώντας μας ανάμειχτα αισθήματα. Ένα βιβλίο που δίκαια απόσπασε πολλές καλές κριτικές.

«Απολύομαι και τρελαίνομαι»

Χρήστος Καστανάς

εκδ. «ARS LONCA»

Το «Απολύομαι και τρελαίνομαι» είναι ένα βιβλίο βγαλμένο μέσα απ' το στρατό για το στρατό. Ο συγγραφέας του βιβλίου κινηματογραφεί μέσα απ' τον λόγο του μέρα με τη μέρα όσα περνά βλέπει και ακούει χρησιμοποιώντας το ακαταμάχητο όπλο για τέτοιες καταστάσεις την σάτιρα που χρησιμοποιεί με εύστοχο τρόπο δίχως να παρασύρεται από απόλυτες θέσεις και απόψεις.

Επιμέλεια: Λευτέρης Καθαλιέρος

Φωτό... Παρουσιάσεις

Ο Νίκος Κυραμαριός στο εργαστήριό του

Συνεχίζω και σ' αυτό το τεύχος την παρουσίαση των παλιών φωτογραφιών της Ρόδου.

Είναι αδιανόητο να προχωρήσουμε παραπέρα πάνω σε διάφορα φωτογραφικά θέματα αν δεν γνωρίσουμε, αν δεν δούμε, τους παλιότερους. Γιατί στην τέχνη υπάρχει το καινούργιο, πάντα αναφορικά με κάποιο παλιό. Είναι απαραίτητο λοιπόν για κάποιον που θέλει να ασχοληθεί με τη φωτογραφία να γνωρίζει τη σπουδαία φωτογραφία που προηγήθηκε της εποχής του.

Ψάχνοντας λοιπόν ανακάλυψα κάπου ξεχασμένο στο Παραδείσι έναν άνθρωπο που καλλιέργησε και πρόσφερε πολλά στη φωτογραφική τέχνη. Τον ΝΙΚΟ ΚΥΡΑΜΑΡΙΟ. Μόνος πια μετά το θάνατο της γυναίκας του, ζει ήσυχα και απλά στο σπίτι του, σ' ένα κόσμο σ' ένα χώρο, που σίγουρα δεν είναι αυτός της φωτογραφίας.

Οι φωτογραφίες του είναι απλές. Από το μικρό κοριτσάκι και τη λεβεντιά κάποιων νέων της εποχής μέχρι τους βρακοφόρους γέροντες. Έχει όμως να μας δώσει και σπουδαία δείγματα για τοπία και για τη φύση.

Τώρα προσπαθεί να μου δείξει κάποια μηχανήματα που τότε ήταν τα βασικά σύνεργα

της δουλειάς του και που τώρα ούτε θυμάται αλλά ούτε και μπορεί να τα πιάσει στα χέρια του και απογοητευμένος μου λέει: «Πως κατάντησα έτσι, εγώ, εγώ, εγώ...»

Γεννήθηκε στη Σύμη το 1897. Ο πατέρας του ήταν σφουγγαράς αλλά βλέποντας τη μανία του γιου του τη φωτογραφία του αγόρασε μια φωτογραφική μηχανή. Στα 8 του χρόνια πηγαίνοντας στο φωτογραφείο του Γιαννασκή για μια οικογενειακή φωτογραφία, έμεινε εκστασιασμένος από το «μαγικό κουτί». Το 1914 έρχονται οικογενειακώς για μόνιμη εγκατάσταση στη Ρόδο. Εδώ γνωρίζεται με το «Μεγάλο Δάσκαλο» τον Φιλήρατο Πάχο από τον οποίο πήρε και τα πρώτα του μαθήματα. Άρχισε να φωτογραφίζει την οικογένεια και τους φίλους του και σιγά-σιγά έγινε γνωστός στη γύρω περιοχή και έτσι άρχισε να ασχολείται επαγγελματικά με τη φωτογραφία.

Ξεκίνησε λοιπόν με την ορμή του ερασιτέχνη. Ο απλός εξοπλισμός του στούντιό του (μέσα στο σπίτι του) ήταν αρκετός για να κάνει τις υπέροχες φωτογραφίες του, μερικές από τις οποίες παρουσιάζουμε εδώ.

Η μαυρόασπρη φωτογραφία στην τέλεια έκφρασή της. Το σκηνικό απλό. Το στήσιμο των ανθρώπων τέλειο. Ήρεμα, νηφάλια πρόσωπα, που με τις συμβουλές του Κυραμαριού αποδίδουν τον πραγματικό τους εαυτό, τα λεπτά χαρακτηριστικά τους.

«Ηλικιωμένο ζευγάρι» 1932

«Ιταλός στρατιωτικός» 1935

«Εμποριό» Σύμη - 1938

«Η κόρη μου» 1938

«Αγία Ειρήνη - Εμποριό» Σύμη 1935

«Κρητικοί» 1935

Μακάρι οι υπέροχες αυτές δημιουργίες του Νίκου Κυραμαριού να αποτελέσουν κίνητρο, να δώσουν το ερέθισμα σε νέα παιδιά να ασχοληθούν όχι αποκλειστικά με τη φωτογραφία, αλλά όπου ο καθένας έχει μια ιδιαίτερη κλίση. Από μας εξαρτάται να αναπτύξουμε, να καλλιεργήσουμε τις ιδιαίτερες ικανότητες μας και αν κάποτε φτάσουμε στο σημείο να μπορούμε να εκφραζόμαστε μέσα από κάποιο «μέσον» τότε θα έρθει μετά από κουραστική δουλειά βέβαια και η αναγνώριση, η αποδοχή της δουλειάς μας από τους άλλους, τότε θα νοιώσουμε τη μεγαλύτερη ικανοποίηση, τη μεγαλύτερη χαρά. Τη χαρά της δημιουργίας

Επιμέλεια - Παρουσίαση: Σταμάτης Σοφός

Μουσική

Αφιέρωμα — ΦΑΤΜΕ

Η παρουσίαση στο προηγούμενο τεύχος του «δικού μας» Βασίλη Καζούλη ήταν μια καλή αρχή για να ξεκινήσουμε να γνωρίσουμε το τι γίνεται στο χώρο της «σύγχρονης Ελληνικής μουσικής».

Τώρα πια που τόσο εύκολα καθιερώνονται τραγουδιστές και συγκροτήματα είτε λόγω της προώθησης των από τις δισκογραφικές εταιρείες είτε λόγω ελλείψεως πληροφόρησης του κόσμου για «καλή μουσική», είναι η κατάλληλη στιγμή να γνωρίσουμε τις πιο αξιόλογες παρουσίες στο χώρο αυτό. Οι ΦΑΤΜΕ λοιπόν φιλοξενούνται στο «Αφιέρωμα» μας. Από πολλούς θεωρείται το καλύτερο ελληνικό ΡΟΚ συγκρότημα, γιατί έχουν διαμορφώσει ένα προσωπικό ύφος που η παρουσία του είναι ιδιαίτερα εμφανής.

Η σημερινή σύνθεση του γκρούπ είναι: Νίκος Πορτοκάλογλου βασικός στιχουργός και συνθέτης (φωνή κιθάρα), Οδυσσέας Τσάκαλος (τύμπανα, κρουστά), Μιχάλης Μουσάκης (πλήκτρα ακορντεόν) και ο Μίμης Ντούτσουλης (μπάσο) (πήρε τη θέση του Δημήτρη Καλατζή που αποχώρησε το 1983).

Ο πρώτος τους δίσκος το 1981 με τραγούδια δυναμικά όπως: «ΑΣΩΤΟΣ ΥΙΟΣ» (τραγούδι για ένα φευγάτο νέο), «ΑΡΡΩΣΤΑ ΝΕΥΡΑ» (για το στρατό, με την αγωνιώδη φωνή του Πορτοκάλογλου να λέει: Θα λευτερωθώ, θα λευτερωθώ...), «ΒΑΛΕ ΜΠΡΟΣΤΑ» (...και μην ακούς κανένα), «ΤΟ ΜΟΝΟ ΠΟΥ ΣΟΥ ΛΕΙΠΕΙ» (... είναι αυτό που αγαπάς).

Το 1983 κυκλοφορεί ο 2ος δίσκος τους με τίτλο «ΨΕΜΜΑΤΑ».

Εδώ πια οι ΦΑΤΜΕ μιλάνε πιο ήρεμα, αλλά και εδώ κάνει εντύπωση η «παθιασμένη» φωνή του Πορτοκάλογλου.

Δίνουν το στίγμα τους με το «ΠΑΝΤΑ ΜΕΤΡΗΜΕΝΟΣ» (...δεν είμαι θέρος Έλληνας, δεν είμαι Ευρωπαίος, δεν είμαι πανκ, ούτε ροκάς, μα ούτε και Ζαγοραίος... είμαι μετρίως μέτριος και πάντα μετρημένος, για αυτό και είμαι πιο τρελός από όλους σας κρυμμένος), το «ΕΦΙΑΛΤΗΣ σε ΡΕ» (Τους ξέρω είναι όλοι γειτόνοι... χιλιάδες φοιτη-

τές και εργάτες, υπάλληλοι μα και υπουργοί, του εφιάλτη μου συνεπιβάτες, ένα τσούρμο ανθρωπάκοι τρελλοί) και βέβαια το αισθησιακό «ΨΕΜΜΑΤΑ» (... ένα αστείο χαζό εγώ χωρίς εσένα) και το «ΟΝΕΙΡΟ ΓΙΑ ΔΥΟ» (...ζούμε σ' ένα όνειρο για δύο, γυάλινο ζεστό ενυδρείο, όλα εδώ μοιράζονται στα δύο).

Το 1985 κυκλοφορούν το «ΡΙΣΚΟ». Η τρίτη αυτή δουλειά των ΦΑΤΜΕ είναι ένα ρίσκο σύνθεσης του ροκ και της ελληνικής παράδοσης στο τραγούδι. Αν και σαν εγχείρημα και πρόθεση το «ΡΙΣΚΟ» παρουσιάζει κοινά σημεία με την «οπτική» του Νίκου Παπάζογλου (που 'χε επιχειρήσει και καταφέρει αυτή τη σύνθεση στο δίσκο του «χαράτσι») η περίπτωση των ΦΑΤΜΕ είναι κάπως διαφορετική. Οι ΦΑΤΜΕ είχαν τη τόλμη να κάνουν αυτό το άνοιγμα που εγκυμονούσαν από τους πρώτους καιρούς της ύπαρξής τους. Είναι αυτό που δήλωσε κάποτε ο Πορτοκάλογλου: «Τέλος πάντων το ροκ για μένα ήταν μια αφετηρία. Ήταν μια αρχή και όχι ένα τέλος. Και πως να 'ναι τέλος, αφού όπως το νοιώθω εγώ είναι μια πορεία γεμάτη αλλαγές και αντιφάσεις, ένα ξεπέρασμα του εαυτού μου, ένας δημιουργικός πόλεμος. Μ' αυτή την έννοια είμαι φανατικός ροκάς».

Στο τραγούδι «ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓΟΣ ΣΟΒΑΡΟΣ» (...χούντα δεν θυμάμαι μα ούτε ελευθερία της μεταπολίτευσης καύμενη γενιά...) περικλείεται όλη η πολιτιστική κληρονομιά της μεταδικτατορικής γενιάς κάτω από μια άλλη οπτική.

Στο «ΤΗΛΕΦΩΝΟ» βλέπουμε τον ανήσυχο χαρακτήρα του Πορτοκάλογλου, (αφού με ξέρεις και το ξέρεις όπου πάω ολοταχώς την κοπανάω, είμαι μανιακός. Στις μπουάτ με πάνει νύστα, στις ντίσκο πανικός, στα σκυλάδικα αρρωσταίνω, κλειστοφοβία παντού η ίδια ιστορία ο ίδιος πανικός... σ' ένα άλλο στέκι θα σε πάω κάποιος μου είπε πως έχει ότι ζητάω).

Και τέλος το «ΣΒΟΥΡΑ» (μια σβούρα είμαι και γυρνάω χωρίς κανέναν σκοπό και κάθε που σας συναντάω αλλού εσείς και αλλού εγώ).

Το 1986 κυκλοφορούν τον 4ο δίσκο το «ΒΓΑΙΝΟΥΜΕ ΑΠ' ΤΟ ΤΟΥΝΕΛ». Εδώ ο ήχος των ΦΑΤΜΕ γίνεται πιο σύγχρονος διατηρώντας όμως το δικό τους ιδιαίτερο στυλ. Τώρα πια γίνονται περισσότερο γνωστοί στο κοινό με τραγούδια όπως: «ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΑΚΙ» και το «ΠΕΣΤΟ ΚΑΙ ΕΓΙΝΕ» (με τη συμμετοχή της Χ. Αλεξίου), «ΕΡΩΤΑ ΑΝΤΑΡΤΗ» κ.λ.π.

Και φέτος κυκλοφόρησαν το «ΤΑΞΙΔΙ». Πολύ ώριμοι πια μουσικά, χωρίς τις επικίνδυνες ακροβασίες, που χαρακτήριζε τους προηγούμενους δίσκους τους έρχονται να μας πουν στο τραγούδι «Η ΔΙΚΙΑ ΜΟΥ» ότι: «... το μέτρο και το πάθος είναι η δικιά μου Ελλάδα, ούτε σωστό ούτε λάθος μια δροσερή λιακάδα» και στο «ΤΑΞΙΔΙ (...σκόνη, μια χώρα μες στη σκόνη, μα πάντα με πληγώνει κι αρχίζω ανασκαφές)».

«Πόση ελευθερία έχουμε, τη στιγμή που ο άλλος, πάει να καταθέσει τα τραγούδια του στο υπουργείο Παιδείας, για να του τα λογοκρίνει κάποιος; Στα Εξάρχεια γίνονται φασαρίες. Υπάρχει ένας σωρός κόσμος που είναι ανέκφραστος ή που κυνηγιέται ή που δεν βρίσκει το δίκιο του. Απλώς ζούμε μια εποχή που η βία είναι κρυφή, υπόγεια, δεν εκφράζεται άμεσα, δεν τρώς μπουνιά»

«Παιδιά, το ταξίδι δεν είναι αλλού, ούτε σε άλλους χρόνους και τόπους. Είναι εδώ στη Σταδίου, στη γειτονιά μας. Εκεί συμβαίνουν τα θαύματα. Γι' αυτά πρέπει να μιλήσουμε. Αυτά πρέπει να κοιτάξουμε, να ανακαλύψουμε. Εκεί είναι το όνειρο, εκεί είναι το παραμύθι....

Από συνεντεύξεις του Ν. Πορτοκάλογλου

Υπάρχει λόγος σοβαρός

Πίσω μου άθλια παρτάκια
κορίτσια ντροπαλά
φοβισμένα φρικιά
Ολύμπιαν και Ντορς
και βερμούτ με παγάκια
τα ξέρεις όλ' αυτά.

Σε είχα δει και σένα
σαν τ' άλλα φοιτητάκια
αντάρτες της πορδής
με τα λεφτά του μπαμπά
μιζέρια όλα και λειψά.
Γι' αυτό σου λέω.

Υπάρχει λόγος σοβαρός
που ήμουν νέος χλιαρός
αυτά μου τύχαν δυστυχώς
μα δεν τα κρύβω ευτυχώς
και να ένας λόγος σοβαρός
που είμαι ωραίος.

Πίσω μου άθλια σχολεία
κοπάνες και πορνό
αποβολές για μαλλιά.
Γκόμενες και κόμμα
ραντεβού στην πλατεία
τα ξέρεις όλ' αυτά.

Χούντα δεν θυμάμαι
μα ούτε ελευθερία
της μεταπολίτευσης
καυμένη γενιά
άχρωμα όλα και λειψά.
Γι' αυτό σου λέω...

Τώρα τα τραγούδια μας
τους πέφτουνε λίγα
και κάτω απ' τα μουστάκια τους
γελάν οι παλιοί.

Έχουν βλέπεις πίσω τους
τη λάμψη του '60
καθάρισαν αυτοί.

Μα αν τίποτε δεν έδωσε
σε μας η ιστορία
αυτό το τίποτε να εκφράσεις
και να εκφραστείς
είν' η μόνη ευκαιρία που 'χω εγώ και συ.
Γι' αυτό σου λέω...

Υπάρχει λόγος σοβαρός
που ήμουν νέος χλιαρός
αυτά μου τύχαν δυστυχώς
μα τ' αγαπάω ευτυχώς
και να ένας λόγος σοβαρός
που είμαι ωραίος.

Ειδήσεις...Σχόλια

Ευχαριστήρια

1. Ευχαριστούμε τον Σύλλογο των Ασκληπενών της Αυστραλίας για την συνδρομή των 50.000 δρχ. για την έκδοση του περιοδικού μας.

2. Τον κ. Ποντικίνα Στέργο για την συνδρομή του που μας έστειλε από Ελβετία.

3. Το κ. Παναγιώτη Σακελλαρίδη και Άννα Μπιλλήρη για την συνδρομή των 5.000 δρχ. και 10.000 δρχ. αντίστοιχα προς την Ερρανική Επιτροπή του χωριού μας που αυτή την εποχή συλλέγει χρήματα για τον καθαρισμό των εικόνων της Εκκλησίας.

4. Τον Πρόεδρο της Κοινότητας για την ειλικρινή και αμέριστη συμπαράστασή του σε όλες τις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας.

---

1. Με πρωτοβουλία και δαπάνες του Αναπτυξιακού συνδέσμου Νοτίας Ρόδου άρχισε η διαπλάτυνση του κεντρικού Επαρχιακού δρόμου Κιοτάρι - Ασκληπείου. Αξίζει εδώ να σημειώσουμε ότι ο φορτωτής, το γκρέιτερ και τα φορτηγά που εργάζονται ανήκουν στον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο. Ως χειριστής του γκρέιτερ εργάζεστε αφιλοκερδώς ο πρόεδρος του Α.Σ.Ν.Ρ. κ. Αντωνιάς Φίλιππος και ως οδηγός φορτηγού ο πρόεδρος της Κοινότητας Ασκληπείου Πέθακας Βασίλειος

2. Αρχισε η λειτουργία του δικτύου Ύδρευσης στην περιοχή Κιοτάρι αφού υδροδοτήθηκαν η δεξαμενή των 180 κ.μ. που βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο της περιοχής «Κουρκουτελλάρη» ολοκληρώθηκε το δίκτυο από την γεώτρηση της Μεγάλης Γης. Η νέα υποβρύχια αντλία που τοποθετήθηκε έχει σταθερή παροχή μέσα στην δεξαμενή 70 κ.μ. νερού ανά ώρα (Δυνατότητα άντλησης 120 κ.μ.).

3. Ύστερα από απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου και με εισήγηση του κ. Νομάρχη Μαχαιρίδη Ιωάννη η Κοινότητα Ασκλη-

πείου επιχορηγήθηκε με το ποσό των 100 εκατομ. δρχ. για την δημιουργία - εκτέλεση έργων υποδομής για την ανάπτυξη της περιοχής. Τα χρήματα αυτά προέρχονται από τις εκποιήσεις των δημοσίων κτημάτων της περιοχής.

4. Με δαπάνες της Κοινότητας κατασκευάστηκε στην αυλή του σχολείου γήπεδο μπάσκετ, Ολυμπιακών διαστάσεων και ήδη λειτουργεί ως γυμναστήριο η μία αίθουσα του νέου σχολείου, με αρκετά όργανα Γυμναστικής, όπως δοκό ισοροπίας, πολύζυγο, στρώματα και βάρη.

5. ΜΠΑΣΚΕΤ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ.

Μπασκετομανία ή καλύτερα αγάπη για το καινούργιο άθλημα έχει αρχίσει να εμφανίζεται και στο χωριό μας. Και αυτό γιατί έγιναν τα εγκαίνια του γηπέδου μπάσκετ με ένα μίνι πρωτάθλημα για όλες τις ηλικίες. «Ομάδες δέκα, αγώνες πέντε, καλάθια είκοσι». Γέλιο χαρά και τρέξιμο για τους αθλητές και για τους φιλάθλους. Γέλιο για τις ομάδες που πρωταγωνίστησαν όπως Μποστάνι - Ανώνυμοι (πρωταθλητές) - Ασυναγωνιστοί - Ωραίοι - Τρουσαρντι (γυναικεία ομάδα) - Κιοτάρι - αδελφοί του Γκάλη. Χαρά για τα μικρά παιδιά που απόκτησαν ένα καινούργιο χώρο για παιχνίδι και τρέξιμο γι' αυτούς που ονειρεύονται να φτάσουν τους Γιαννάκη, Γκάλη, Φασούλα.

Υ.Σ. Αποκαλύψεις του πρωταθλήματος

1. Βασίλειος Φ. Παπαβασιλείου που λόγω τραυματισμού του κατέληξε στην γραμμάτεια, με συνέπεια την πώση της ομάδας του Μποστανιού που δεν κατάφερε να πετύχει κανένα καλάθι.

2. Γιάννης Στούππος ένας νέος Φασούλας γεννήθηκε παίζοντας τερματοφύλακας.

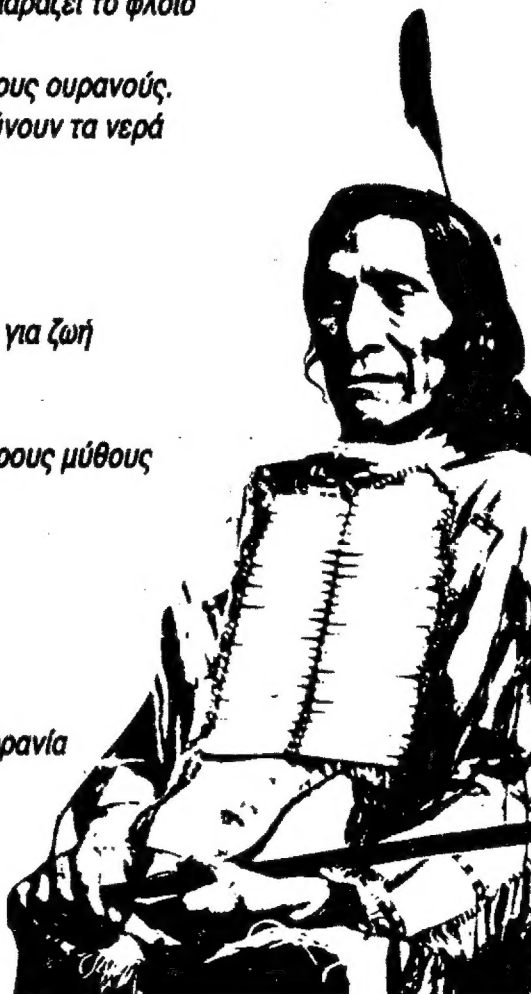
3. Μανώλης Λαουδίκος: ταχύτητα, οργάνωση εξπέρ στα ριμπάουντ.

4. Δέσποινα Χατζηδιάκου, Γιάννης Εγγλέχος στην διαιτησία και οργάνωση του πρωταθλήματος.

Αφιερωμένο στον Δυτικό Πολιτισμό

Βλέπω τα εργοστάσιά σας να τρώνε τη γη
την τεράστια κοινωνία σας να κατασπαράζει το φλοιό
μυρίζω τη δυσωδία της εργασίας σας
τη βιομηχανική ομίχλη να καλύπτει τους ουρανούς.
Μέσα στα λάδια και στα οξέα που ντύνουν τα νερά
βλέπω τα δάκρυα αθώων ανθρώπων
ακούω τα κλάματα της γης
καθώς τους θιάζουν
για τις φυσικές πηγές τους
καταδιωγμένοι για την επιθυμία τους για ζωή
από την απληστία σας.

Και κάθε μέρα
όπως ο άνεμος μεταφέρει περισσότερους μύθους
της αχαλίνωτης καταπίεσης
και της άδειας από αισθήματα ζωής
αισθάνομαι πως το αίμα
εκατομμυρίων πρέπει
να σηκωθεί στις φλέβες μου
απαιτώντας την ελευθερία τους.
Την απελευθέρωσή τους από την τυρρανία
και τραγουδώντας το θυμό τους
μέσα από τις φωνές μας
πνίγοντας τα ψέματά σας
λάθη, φόνους και υποκρισία,
με τον πλούτο της ανθρωπιάς τους
και την έκφραση της ζωής τους
(Εύχομαι η εποχή σας να κλείσει σύντομα)

DAVID WENDT (1978)

Ποίημα από την εφημερίδα

«AKWESASNE NOTES» του κινήματος

των Ινδιάνων της Β. Αμερικής

